herpy

GEKKOER

Rough-snouted giant gecko

Rhacodactylus trachyrhynchus

Rhacodactylus trachyrhynchus er en sjælden, nataktiv træboer fra Ny Kaledonien med ru skæl på snuden og en usædvanlig egenskab: Den føder levende unger, hvilket i slægten kun deles med en enkelt nær slægtning. Arten er sårbar i naturen og kun sjældent set i terrarier, og vejledningen bygger delvis på erfaringer med de nærmeste slægtninge.

Familie: Diplodactylidae Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**30-38 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Tørskov og regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 90 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**50-80 %**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter, frugt og færdigfoder**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kuldstørrelse	**1-2 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**150-240 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller i bilagene til EU's forordning 338/97, så der kræves ingen CITES-papirer. I modsætning til slægtningene *Rhacodactylus leachianus* og *Rhacodactylus auriculatus* står den heller ikke på bilag D. Den er fredet i Ny Kaledoniens nord- og sydprovins, sårbar (VU) på IUCN's rødliste og truet af ulovlig indsamling, så køb kun dyr fra dokumenteret opdræt. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Rhacodactylus trachyrhynchus er let at kende på de store, ru skæl, der dækker snuden. Kroppen er lang og kraftig, tæerne er moderat brede, og den lange hale kan gribe om grenene som en femte hånd. Tegningen er en mosaik af grågrønne, hvide og brune pletter i skiftende nuancer, som slører dens omrids mod lav og bark. Øjnene har lodret pupil og er uden låg.

Arten blev beskrevet af den portugisiske zoolog Bocage i 1873. Kroppen måler op til 19 cm uden hale, og halen er omtrent lige så lang. Den samlede længde er dermed omkring 30-38 cm. Vægten er ikke kendt.

Det mest særprægede er forplantningen. Næsten alle andre gekkoer lægger æg, men denne art er ovovivipar: Ungerne udvikles i moderens krop og fødes levende. Uden for New Zealand er det næsten ukendt blandt gekkoer, og i slægten deler den egenskaben med den nært beslægtede *Rhacodactylus trachycephalus*, som tidligere blev regnet for en underart. Levende fødsel giver færre unger om året end hos slægtens æglæggende arter, og det er en del af forklaringen på, at arten er sårbar.

I terrarier er den en sjældenhed, og pasningen er kun lidt kendt. Den passer derfor bedst til en holder, der allerede har haft større *Rhacodactylus*-arter, og som er indstillet på at gøre sine egne observationer.

Udbredelse og levested

Rhacodactylus trachyrhynchus lever kun på Ny Kaledonien i det sydvestlige Stillehav. Sikre fund er kun fra hovedøen Grande Terre, hvor arten kendes fra få, spredte lokaliteter i den centrale og sydlige del, bl.a. Mont Aoupinié, Cui ved Canala, Mont Gouemba og Goro på sydøstkysten og halvøen Pindaï på vestkysten. På Pindaï er arten den almindeligste af de store gekkoer. Der er også angivelser fra Île des Pins, men de kan stamme fra før *R. trachycephalus* blev skilt ud som egen art.

Udbredelsen er lille og opsplittet. Det anslås, at arten findes inden for et område på ca. 6.300 km², men kun bebor omkring 44 km² af det, fordelt på en håndfuld isolerede bestande. De 13 registrerede fund ligger alle på Ny Kaledonien mellem ca. 20 og 23 grader sydlig bredde.

> **Oprindelig udbredelse:** Ny Kaledonien.

LEVESTED

Rhacodactylus trachyrhynchus er en skovspecialist. De fleste steder lever den i fugtig skov, men den er også fundet i tør, hårdbladet skov. Den er fundet i højder fra ca. 50 til 500 meter over havet, så det er en lavlandsart. Om dagen gemmer den sig i sprækker og huller i træer, og om natten søger den føde oppe i kronerne. Slægtens arter findes ikke i forstyrrede områder.

Klimaet på Ny Kaledonien er mildt og fugtigt med kølige nætter, ikke tropisk varmt. Hvilke temperaturer arten foretrækker i naturen, er ikke målt. Truslerne er især skovrydning, gentagne brande i den tilstødende savanne, den invasive lille ildmyre *Wasmannia auropunctata*, indførte rotter og katte samt ulovlig indsamling.

Pasning

TERRARIET

Pasningen af *Rhacodactylus trachyrhynchus* er næsten ukendt, så rådene om pasning er lånt fra den nært beslægtede *Rhacodactylus leachianus* og er et forsigtigt udgangspunkt. Et voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 60 × 45 × 90 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre, for dyret er over 30 cm langt og lever oppe i træerne. Et par skal have mere plads, fx 90 × 45 × 90 cm.

Indret med kraftige grene i forskellige vinkler og højder, store korkrør og korkbark og tæt løv, gerne levende planter som pothos og gummitræ, så dyret kan gemme sig højt oppe om dagen. Som bund passer en fugtholdende blanding af kokosmuld og gødningsfri jord, evt. som bioaktiv bund. Ungdyr bor trygt i en mindre, tæt beplantet boks med køkkenrulle som bund, så man kan følge med i, hvad de spiser, og hvordan afføringen ser ud. Ventilationen skal være god, helst både forneden og foroven, så luften ikke står stille.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Om dagen er 22-27 °C passende for *Rhacodactylus trachyrhynchus*, og om natten må det falde til 18-22 °C. Et varmested er unødvendigt, fordi arten er nataktiv og hører hjemme i et mildt klima.

Varme er den største fare for slægten. Ligger temperaturen længe over 28 °C, bliver dyret stresset og kan tage skade. Stil derfor terrariet væk fra sydvendte vinduer, og hold øje med temperaturen på varme sommerdage. Er stuen kold om vinteren, kan en svag varmemåtte på siden eller en lav varmepære styret af en termostat afhjælpe det. Mål altid med et digitalt termometer både foroven og forneden.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Hold luftfugtigheden for *Rhacodactylus trachyrhynchus* på 50-80 %. Spray terrariet grundigt om aftenen, så den stiger til 70-80 %, og lad den falde igen i løbet af dagen, så bund og grene når at tørre. Konstant våde forhold giver mug og hudproblemer.

Gekkoen drikker dråber fra blade og ruder, men stil også en tung, stabil vandskål og skift vandet hver dag eller hver anden dag. Et hygrometer midt i terrariet viser, om rytmen holder.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Rhacodactylus trachyrhynchus er nataktiv og klarer sig formentlig som slægtens øvrige arter uden UVB, når foderet indeholder D3-vitamin. UVB er derfor valgfrit. Vælger du et svagt UVB-rør, så hold det til skyggedyr (Ferguson-zone 1), og sørg for, at dyret altid kan trække sig ind i skygge.

Hav lyset tændt 10-12 timer om dagen, gerne styret af et tænd-sluk-ur, og lad der være mørkt om natten. Undgå stærke spotlamper og farvet natlys.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Rhacodactylus trachyrhynchus er formentlig altædende som alle *Rhacodactylus*-arter, med insekter og frugt som hovedføde og lejlighedsvis små firben, fugleunger og gnavere. En blandet kost er derfor udgangspunktet.

Grundfoderet kan være en færdigblandet pulverkost til frugtædende gekkoer, rørt op til en tyk grød og serveret i en skål højt oppe. Voksne dyr får grød to til tre gange om ugen, ungdyr oftere, og rester fjernes efter et døgn. Giv desuden levende insekter en eller flere gange om ugen, fx dubia-kakerlakker, fårekyllinger og græshopper, pudret med kalk med D3-vitamin. Insekterne må ikke være bredere end afstanden mellem dyrets øjne. Moden frugt kan gives som godbid i små mængder. Vej dyrene jævnligt, så du kan følge med i, om de tager på.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Hannerne af *Rhacodactylus trachyrhynchus* slås ofte, hvis de går sammen, mens hunner er sociale og kan holdes sammen. Hold derfor aldrig to hanner i samme terrarie. En han kan holdes alene eller med en eller to hunner.

Som slægtens øvrige store arter er den en klatrer, der sover i skjul om dagen og først bliver aktiv efter mørkets frembrud. Giv et nyt dyr nogle uger i fred til at falde til, og vent med at håndtere det, til det spiser roligt. Tag ikke fat i halen. Et dyr af denne størrelse kan bide kraftigt, hvis det bliver bange.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Alder og vægt ved kønsmodenhed hos *Rhacodactylus trachyrhynchus* er ikke kendt. Slægtens store arter vokser langsomt og bliver først kønsmodne efter et par år, og det gælder formentlig også denne art. Kønnet bestemmes som hos andre gekkoer med lup ved at se efter hemipenis-buler og præanale porer hos hannerne. Sæt aldrig en ung eller let hun i avl.

PARRING

Parringssæson og hvileperiode hos *Rhacodactylus trachyrhynchus* er ikke kendt. Hold et par eller en han med to hunner. Sæt hannen ind til hunnen, og hold øje med dem de første nætter. Notér datoer og temperaturer undervejs.

ÆGLÆGNING OG KULD

Rhacodactylus trachyrhynchus lægger ikke æg, men føder levende unger. Det er usædvanligt for en gekko og kendes i slægten kun fra denne art og *Rhacodactylus trachycephalus*. Levende fødsel hos arten har været kendt siden 1979 og giver færre unger om året end hos slægtens øvrige arter, formentlig en til to unger pr. kuld og et kuld om året.

En drægtig hun skal have fred, rigeligt med føde og kalk samt gode skjul. Der er ikke brug for en æglæggekasse. Ungerne fødes i terrariet, og de nyfødte har ingen ægtand, fordi de ikke skal bryde en skal.

INKUBATION

Hos *Rhacodactylus trachyrhynchus* er der ingen inkubation, for ungerne udvikles inde i moderen, og derfor er der ingen inkubationstemperatur. Hvor længe hunnen går drægtig, er ikke kendt; 150-240 dage er en grov pejling. Hold hunnen ved de almindelige temperaturer, og undgå varme over 28 °C, som kan skade både hun og fostre.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne af *Rhacodactylus trachyrhynchus* er fuldt udviklede ved fødslen og klarer sig selv fra starten. Flyt dem til en lille, tæt beplantet faunaboks med køkkenrulle som bund, et par grene og et skjul, og spray dagligt. Giv pulverkost til frugtædende gekkoer og små, kalkpudrede insekter tre til fire gange om ugen, som til ungdyr af slægtens andre arter. Hold godt øje med ungerne, og vej dem jævnligt. Hold ungerne enkeltvis, hvis du ser tegn på stress eller bid.

Sundhed og typiske fejl

Sygdomme er ikke undersøgt hos *Rhacodactylus trachyrhynchus*, så rådene gælder slægtens store gekkoer generelt. De typiske fejl er:

- Varme over 28 °C, som giver stress og manglende appetit og i værste fald døden.
- For lidt kalk og D3-vitamin, især hos drægtige hunner og unger. Det kan give bløde kæber, krumme lemmer og rystelser.
- Konstant våd bund og dårlig ventilation, som giver mug og hudproblemer.
- Hudrester, der sidder fast på tæer og halespids efter hudskifte.
- Tabt hale. Den vokser ikke ud igen, så tag aldrig fat i den.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller ser slap ud, og kontakt dyrlægen i god tid, hvis en drægtig hun virker syg.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.